

Møte fredag den 16. november kl. 10

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n (nr. 15):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til NATO-parlamentarikerforsamlingen (Innst. S. nr. 15 (2001-2002))
2. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til parlamentarikerforsamlingen til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) (Innst. S. nr. 16 (2001-2002))
3. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til Den vesteuropiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling (Innst. S. nr. 17 (2001-2002))
4. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union (IPU) (Innst. S. nr. 18 (2001-2002))
5. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon for forbindelser med Europaparlamentet (Innst. S. nr. 19 (2001-2002))
6. Innstilling fra utenrikskomiteen om overenskomster inngått med fremmede makter i 1999 (Innst. S. nr. 13 (2001-2002))
7. Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til inngåing av avtale av 23. mars 1986 om oppretting av Det interamerikanske investeringselskapet (IIC) (Innst. S. nr. 14 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 97 (2000-2001))
8. Innstilling fra utenrikskomiteen om nordisk samarbeid (Innst. S. nr. 20 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 56 (2000-2001))
9. Referat

Presidenten: Representantene Hallgeir H. Langeland og Arne Lyngstad, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Britt Hildeng fra og med 20. november og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Ragnar Bøe Elgsaas, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Ragnar Bøe Elgsaas innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten Britt Hildeng.

S a k n r . 1

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til NATO-parlamentarikerforsamlingen (Innst. S. nr. 15 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 311)

S a k n r . 2

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til parlamentarikerforsamlingen til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) (Innst. S. nr. 16 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 312)

S a k n r . 3

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til Den vesteuropiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling (Innst. S. nr. 17 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 312)

S a k n r . 4

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union (IPU) (Innst. S. nr. 18 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 312)

S a k n r . 5

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon for forbindelser med Europaparlamentet (Innst. S. nr. 19 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 312)

S a k n r . 6

Innstilling fra utenrikskomiteen om overenskomster inngått med fremmede makter i 1999 (Innst. S. nr. 13 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 313)

S a k n r . 7

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til inngåing av avtale av 23. mars 1986 om oppretting av Det interamerikanske investeringselskapet (IIC) (Innst. S. nr. 14 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 97 (2000-2001))

Julie Christiansen (H) (ordfører for saken): Jeg skal kort redegjøre for at det foreligger to syn i denne saken fra komiteen. Som det fremgår av innstillingen, støtter alle partier, bortsett fra Fremskrittspartiet, tiltredelse til avtale om medlemskap i Det interamerikanske investeringselskapet – IIC. IIC er en selvstendig søsterorganisasjon til Den interamerikanske utviklingsbanken, hvor Norge har vært medlem siden 1985.

Komiteens flertall mener dette investeringselskapet er et viktig supplement til utviklingsbanken, fordi det så målrettet arbeider for å støtte opp om etablering og modernisering av primært små og mellomstore private bedrifter. Det interamerikanske investeringselskapets målsettinger om å gi privat sektor en større rolle i utviklingsprosessen, og også de resultater det kan vise til, passer som hånd i hanske i forhold til den norske strategien for næringsutvikling i sør.

Det er nå to år siden Regjeringen valgte å bli medlem i Det interamerikanske investeringselskapet, under forutsetning av parlamentarisk godkjenning, noe den nå får.

Morten Høglund (FrP): Jeg vil kort redegjøre for at Fremskrittspartiet, som saksordfører var inne på, har et annet syn. Vi ser behovet for denne type institusjoner, men den fragmentering som vi nå ser i stadig flere finansieringsinstitusjoner, synes ikke vi nødvendigvis er en heldig utvikling. Vi kan konsentrere oss om f.eks. Verdensbanken og andre tunge institusjoner. Vi ser også at det er ikke alle andre land som nødvendigvis er med på denne satsingen, bl.a. har Canada valgt å stå utenfor. I en slik sammenheng synes ikke vi at Norge som et lite land behøver å delta i enhver sammenheng på dette området, og at vi heller kan konsentrere de tross alt begrensede ressursene vi har, om de største og tyngste institusjonene på dette området.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet.

(Votering, se side 313)

Stortinget er nå kommet til behandlingen av sak nr. 8 på dagsorden nr. 15.

Saken som her ligger til behandling, har ikke ligget ute i den reglementsbestemte tid, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenens § 32 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler denne saken nå.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses som vedtatt.

S a k n r . 8

Innstilling fra utenrikskomiteen om nordisk samarbeid (Innst. S. nr. 20 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 56 (2000-2001))

Åslaug Haga (Sp) (ordfører for saken): I stortingsmeldinga om arbeidet i Nordisk Råd blir vi minnet om at det til neste år er et halvt århundre siden det nordiske samarbeidet ble formalisert ved opprettelsen av Nordisk Råd. Siden etableringen av Nordisk Ministerråd i 1971

har også dette organet styrket kontakter og samarbeid mellom folk i Norden. I denne perioden har samarbeidet gjennomgått store endringer. Etter den kalde krigen og oppløsningen av Sovjetunionen er samarbeidet forsterket og styrket gjennom nærområdesamarbeidet med de baltiske stater og Nordvest-Russland. Den europeiske dimensjonen i samarbeidet er også gradvis blitt styrket.

Den såkalte nordiske vismannsgruppen la fram rapporten «Öppet för världens vindar» under sesjonen i Reykjavik i fjor. Rapporten viser til hvilke overordnede trender det nordiske samarbeidet må forholde seg til i tida som kommer samt hvilke tilpasninger som kreves. Som et resultat av en omfattende vurdering og anbefalinger som rapporten bidrog med, vedtok Nordisk Råd på sin 53. sesjon i København 2001 en ny organisasjons- og utvalgsstruktur som vil tre i kraft fra årsskiftet. Den nye utvalgsstrukturen medfører at de geografiske utvalgene blir erstattet med fem fagutvalg, bl.a. for å oppnå større politisk forankring for nordiske saker i de nasjonale parlamentene. Den nye strukturen gir et godt utgangspunkt for det fortsatte nordiske samarbeidet.

Utvidelsen av EU og de baltiske lands forventede inntrøden i unionen vil endre innholdet i nærområdepolitikken på en avgjørende måte. Effekten av økt globalisering og fordypningen av integrasjonen i Europa vil øke behovet for en nordisk samordning for å forsterke Nordens innflytelse og for å fremme nordiske verdier og interesser. Det nordiske samarbeidet er en viktig kanal for å gjøre nordiske synspunkter kjent og for å fremme nordiske interesser med henblikk på viktige prosesser i EU og EØS. Det er viktig å styrke de kontakter, den informasjonsutveksling og de påvirkningsmuligheter man har i forhold til EU, og som da skjer gjennom dette tette nordiske samarbeidet.

Det er samtidig viktig at det økende internasjonale elementet i det nordiske samarbeidet ikke fører til at det tradisjonelle samarbeidet skyves vekk. Det nordiske kultursamarbeidet i vid forstand må fortsatt være bærebjelken i det nordiske samarbeidet. Det er derfor bekymringsfullt at det nordiske kulturbudsjettet er skåret ned. Dette har svekket kulturens muligheter til å oppfylle den nordiske kulturavtalens målsettinger. I 2002 må dette rettes opp, og det må ikke minst legges opp til en satsing overfor barn og unge på kulturområdet.

Rapporten «Nordboernes rettigheter» ble presentert ved Nordisk Råds sesjon i København i oktober 2001. Rapporten viser at myndighetene i de nordiske land har liten eller ingen kunnskap om fellesnordiske avtaler og regelverk for fri bevegelse i Norden. Dette skaper unødvendige problemer både for bedrifter og enkeltpersoner som ønsker å etablere seg i de nordiske nabolandene. Den endelige rapporten vil foreligge i mars neste år, og det blir viktig at dette arbeidet følges opp. På den positive siden bør vi imidlertid merke oss etableringen av den nordiske servicetelefonen «Hallo Norden», hvor nordboere som sitter fast i byråkratiet, kan ringe og få hjelp. Dette er et meget nyttig tiltak.

Det interne nordiske samarbeidet vil alltid være den grunnleggende og viktigste delen av det nordiske samar-

beidet. Det er i denne forbindelsen utmerket at Strategien for et bærekraftig Norden – med et tidsperspektiv på 20 år – er vedtatt. Det er viktig at Regjeringa følger opp rapporten under formannskapet i Ministerrådet i 2002.

Det er også lagt fram en ny strategi for nærområde-samarbeidet, hvor fokus i samarbeidet nå vil flyttes mer mot Nordvest-Russland og de russiske områder rett øst av Baltikum. Bakgrunnen for denne dreiningen i det nordiske nærområdeprogrammet er den forventede østlige utvidelsen av EU og den generelle politiske, økonomiske og sosiale utviklingen i nærområdene.

I meldinga som vi har til behandling, har Regjeringa også gitt en redegjørelse for samarbeidet i Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersjørådet og Vestnorden-samarbeidet. Dette er nyttig, og det er avgjørende viktig at arbeidet i de ulike regionale foraene samordnes. Det er ønskelig å få utredet mulighetene for en bedre koordinering av nærområdeaktiviteter. Det vil også være viktig at EUs arbeid med den nordlige dimensjonen bygger på og utnytter den aktiviteten som finner sted i de regionale samarbeidsorganisasjonene i nord.

Når det gjelder Barentsregionen, er det utvilsomt riktig at det folk til folk-samarbeidet som har funnet sted, har hatt størst suksess, mens det økonomiske samarbeidet ikke har vært like framgangsrikt. Årsakene til dette er Russlands vanskelige økonomiske situasjon, handelshindre av byråkratisk art og det faktum at infrastrukturen er bygd for nord-sør-kontakter. Russlands økonomi er imidlertid i bedring, og det er en begynnende optimisme blant norske bedrifter som har etablert seg – eller som planlegger å etablere seg – i Barentsregionen. Dette bør definitivt gi grunnlag for økt økonomisk samarbeid.

Barentssamarbeidet bør allment styrkes gjennom økt prosjektsamarbeid, både på sentralt og på regionalt plan. Det er på sin plass å gi honnør til Barentssekretariatet, som har bygd opp et betydelig kontaktnett i og en betydelig kompetanse på Nordvest-Russland. Dette arbeidet bør videreutvikles.

Integrasjonsbestrebelsene i Europa og den endrede sikkerhetspolitiske arkitekturen innebærer at Norden i dag i større utstrekning enn før har felles utenriks- og sikkerhetspolitiske interesser. Terroraksjonene 11. september i år har aktualisert dette i enda større grad.

Gjennom NORDCAPS har de nordiske landene etablert et tett samarbeid i forhold til internasjonale fredsoperasjoner i regi av FN. Dette er gledelig. Det er også ønskelig at SHIRBRIG-konseptet videreutvikles med sikte på å styrke evnen til å utplassere styrker raskt i regi av FN-ledede, fredsbevarende operasjoner.

Det er lagt fram følgende forslag til hovedsatsingsområder i det nordiske formannskapsprogrammet for 2002:

- barn og ungdom
- matvaretrygghet
- bærekraftig utvikling i Norden og nærområdene

Dette anser flertallet i komiteen som gode og viktige satsingsområder.

Fremskrittspartiet har valgt å melde seg ut av de felles merknadene om nordisk samarbeid, merknader som de andre partiene i Stortinget står sammen om. Fremskrittspartiet hadde en noe mykere form på sin holdning til Nordisk Råd i fjor, hvor man reiste tvil om nytten av samarbeidet. I år er Fremskrittspartiet tilbake til sin formulering for to år siden, og mener at Nordisk Råd i sin nåværende form bør legges ned, eller omorganiseres. Men det er altså bare Fremskrittspartiet som står på dette standpunktet.

Jeg vil anbefale tilrådingen fra komiteen til vedtak i denne saken.

Berit Brørby (A): Saksordføreren var svært grundig i sin gjennomgang av det nordiske samarbeidet, og vi fra Arbeiderpartiet er enig i alt hun har sagt. Derfor vil jeg bare kommentere én ting.

Etter sesjonen i Nordisk Råd i København for noen uker tilbake var overskriftene i avisene etterpå: Grenseløst dårlig. Det synes jeg vi skal ta på alvor. Overskriftene viste til ambassadør Norrbacks delrapport om den praktiske oppfølgingen av de mange samarbeidsavtaler som Nordisk Råd har fått til gjennom snart 50 år. Nå er det slik at journalistene ofte skriver med unødige store bokstaver, og det har til en viss grad skjedd også her.

Det nordiske samarbeidet er mye og mangt, og svært mye fungerer bra. Og det er også så velorganisert at vi kanskje ikke tenker over det i det hele tatt. Men det er grunn til bekymring når innbyggere i de nordiske landene opplever at nordiske avtaler ikke fungerer, og at de må slåss mot et sterkt byråkrati. Det skal være helt unødvendig, og der har vi politikere en jobb å gjøre.

Norrbacks rapport tar for seg en rekke forslag til forbedringer av det nordiske samarbeidet. Vi som sitter her i denne salen, må ta det som en utfordring og sørge for at resultatene av snart 50 års nordisk samarbeid blir fulgt opp og får skikkelig rotfeste i samtlige nordiske lands parlamenter. Vi kan ikke lenger hvile på at vi fikk til passfrihet og felles arbeids- og utdanningsmarked, at det er det eneste som i praksis står igjen av det nordiske samarbeidet. Det må mer til, og jeg håper – når denne rapporten skal analyseres ytterligere og samarbeidsministrene forhåpentligvis kommer med noen endringsforslag til hvordan vi skal få til et bedre og tettere nordisk samarbeid – at vi neste år, når vi har 50-års jubileum, kan si at vi skal gå nye 50 år til beste for Nordens innbyggere, for det er faktisk derfor vi holder på med det.

Julie Christiansen (H): I meldingen om nordisk samarbeid minner Regjeringen om at det neste år er 50 år siden det nordiske samarbeidet ble formalisert ved opprettelsen av Nordisk Råd. Og i 1971 fikk vi Nordisk Ministerråd. Høyre mener det er grunn til å være både tilfreds og stolt av mye av det man har oppnådd gjennom nordisk samarbeid.

Men jeg må si meg enig med forrige taler i hennes vektlegging av viktigheten av å følge opp ambassadør Norrbacks rapport om den praktiske oppfølgingen av de avtaler og det regelverk som er etablert for å komme Nordens befolkning til gode. Da må vi sørge for at avtalene og regelverket fungerer slik at det kommer Nordens befolkning til gode.

Det nordiske samarbeidet lå faktisk i integrasjon og det å jobbe for økt frihet og bevegelse over grensene, foran det europeiske samarbeidet lenge. Den tiden må vi vel si er forbi. Drivkraften i europeisk integrasjon er EU, og EU går foran både i dybde og bredde. Men det gjør ikke det nordiske samarbeidet mindre verdifullt eller mindre viktig etter Høyres mening, snarere tvert imot sett med norske øyne.

I tillegg til den egenverdi et samarbeid i Norden har, basert på den felles kultur og historiske og verdimeisige bakgrunn vi har, er det nordiske samarbeidet etter Høyres mening en viktig kanal for Norge inn mot viktige prosesser nettopp i EU. Vi må bruke det nordiske samarbeidet aktivt for å få gjort våre analyser, våre prioriteringer og interesser kjent hos de nordiske EU-landene. Dette er det også bred enighet om i det norske politiske miljøet.

Jeg synes det i denne sammenheng er grunn til å dvele litt ved hvilken innflytelse de nordiske EU-lands formannskap viste seg å gi for nordiske verdier og prioriteringer. Det finske EU-formannskapet fikk satt den nordlige dimensjon på dagsordenen i EU. EUs nordlige dimensjon og innholdet i denne kan komme til å bli førende for hele EUs politikk overfor både Østersjøregionen og Barentsregionen, og ikke minst også for EUs samarbeid med Russland på ulike felt.

I det videre arbeidet med den nordlige dimensjon innenfor EU er det svært viktig at Norge aktivt bruker arenaene som Nordisk Råd og organisasjonene, samarbeidsforaene innenfor nærområdene, representerer, for å bidra med våre erfaringer og våre interesser og vårt perspektiv i dette viktige arbeidet. Det handler om intet mindre enn å integrere Russland i de europeiske samarbeidsstrukturene og å bidra til en videre positiv demokratisk og økonomisk utvikling i Russland. Det åpner seg nå også nye muligheter for å få Nordvest-Russland og Barentsregionen i fokus nå som Nordisk Ministerråds nærområdestrategi skifter fokus, mer mot dette geografiske området.

Høyre har tidligere vært opptatt av at et sterkere norsk engasjement i Østersjøregionen er en forutsetning for også å få økt de andre nordiske landenes engasjement i forhold til utfordringene knyttet til Nordvest-Russland og nordområdene. Nå har altså Nordvest-Russland fått økt oppmerksomhet, og vi må utnytte dette for å komme betydelige skritt lenger i arbeidet med miljøutfordringene, som selvfølgelig må stå øverst på den prioriteringslisten, men også utfordringer knyttet til den generelle politiske, økonomiske og sosiale utviklingen i nærområdene.

Høyre har også vært opptatt av at Norge og de andre nordiske landene kan og må bidra med en utbygging og en oppbygging av det sivile samfunn i Russland generelt og i Nordvest-Russland spesielt. Partisamarbeid, samarbeid mellom frivillige organisasjoner, bidrag til å bygge opp frivillige organisasjoner og andre typer folk til folksamarbeid må stå sentralt. Jeg håper at Norge kan bidra til at dette nå også blir en nordisk prioritering i nærområde-samarbeidet.

Så til den nye utvalgsstrukturen i Nordisk Råd.

At det ble nødvendig med en ny omstrukturering av det nordiske samarbeidet kun fem år etter at den siste strukturen ble fastlagt, er vel et uttrykk for to ting. For det første er det et uttrykk for at forholdene i vår del av verden også er i endring. De baltiske land er som kjent på vei inn i EU, og det er ikke gitt å si hvilken betydning det vil få for EUs nordlige dimensjon og for det nordiske samarbeidet på sikt. Det kan hende at vi i noen år vil få en debatt om vi bør utvide Nordisk Råd til også å omfatte de baltiske landene.

Det andre forholdet denne omstruktureringen viser, er at det nordiske samarbeidet er dynamisk, og at vi, fordi vi har en lang tradisjon, evner å tilpasse oss nye forhold. Høyre mener de nye fagutvalgene er et godt utgangspunkt for det videre nordiske samarbeidet, og at det forankrer samarbeidet bedre enn det gjorde tidligere, i de nasjonale parlamentene. Men, som vi også påpeker i innstillingen, skulle vi gjerne sett at denne fagstrukturen også inneholdt et utenriks- og sikkerhetspolitisk fagutvalg. Jeg tror det er på det rene at alle lands befolkninger i økende grad føler at de lever i et nasjonalt og i et internasjonalt samfunn. Utviklingen av den sikkerhetspolitiske arkitekturen i Europa og økt integrasjon av forsvars- og sikkerhetspolitikk i EU gjør at vi burde kunne utnytte det interessefellesskap og det felles kultur- og verdigrunnlag vi har med de nordiske landene, bedre. Høyre mener et eget utenriks- og sikkerhetspolitisk utvalg på en bedre måte kunne ha ivarettat behovet for en nordisk dialog, samordning og politikkutforming på dette området. Alle de nordiske landene står overfor store utfordringer i Norden, i nærområdene, i Europa og globalt.

Under Nordisk Råds sesjon i København ble ikke overraskende også kampen mot internasjonal terrorisme et viktig tema for debattene. Jeg vil gjerne avslutte med å si at Norden skal og bør bidra i kampen mot internasjonal terrorisme. Vi må bruke de samarbeidsstrukturene vi har etablert, til å gjøre våre felles tiltak bedre samordnet og koordinert. Norden kan f.eks. spille en viktig rolle i forhold til å befeste et samarbeid med Russland i denne viktige kampen. Derfor vil jeg fremheve noe den danske statsminister, Nyrup Rasmussen, understreket i København, knyttet til den «task force»-gruppen som er nedsatt under Østersjørådet for bekjempelse av internasjonal kriminalitet, at det arbeidet som foregår der, også må ses i lys av vår felles bestrebelse for å bekjempe internasjonal terrorisme. Vi må også integrere dette perspektivet i Barentssamarbeidet og i vårt øvrige samarbeid i den nordlige del av Europa.

Christopher Stensaker (FrP): Vi ser i dag en verden som er i forandring, der det som skjer, krever at det tas hurtige beslutninger. Det må søkes å unngå altfor mange mellomledd mellom de som tar beslutningene, og de som beslutningene går ut over. Slik jeg ser det, er det gjennom tid utviklet et stadig økende byråkrati som gjør veien lang og uoversiktlig frem til beslutning tas. 11. september viser også at man må ha organer som er handlekraftige, og som kan ta hurtige beslutninger.

Fremskrittspartiet mener at Nordisk Råd i sin nåværende form bør legges ned eller omorganiseres. Vi synes det er naturlig med et bredt samarbeid mellom de nordiske land, og særlig på regjeringsnivå, men synes resultatet av mange års parlamentarisk samarbeid i Nordisk Råd er små. Vi vil også peke på at det foregår et utstrakt parlamentarisk samarbeid i mange andre europeiske og internasjonale organisasjoner, som f.eks. Europarådet, OSSE, NATO og IPU.

Fremskrittspartiet ønsker ikke å legge ned nordisk samarbeid, men ser på – og tror på – det nordiske samarbeidet helt uavhengig av Nordisk Råds funksjon og eksistens. De økonomiske kostnadene, som beløper seg til ca. 187 mill. kroner, har liten eller ingen målbar effekt. Vi mener derfor at disse midlene bør kunne benyttes på mer målbare tiltak. Det synes å være uklare kriterier for hvorledes f.eks. bistandsmidler til miljøtiltak skal fordeles. Dette har resultert i at økonomisk svært sterke selskaper har mottatt norsk støtte til miljøtiltak. Vi så for ikke så lenge siden et russisk foretak som gikk med milliardoverskudd, men hvor Norge bidrar til å rydde opp etter forurensning.

Det gjennomgående for de ulike sektorenes arbeid i Nordisk Råd og nordisk samarbeid er at dette er organer som i stor grad jobber med en klar forankring i den politikk som føres innen EU. Da Norge ikke er medlem av EU, kommer vi i en situasjon som ligger på siden av det interesseområdet flertallet av medlemslandene representerer, og har de begrensninger at vedtak som fattes, innebærer en binding av politiske beslutninger som må være i samsvar med EUs bestemmelser.

Fremskrittspartiet vil understreke at det mest fruktbare nordiske samarbeid skjer gjennom de mange uformelle kontakter som skapes via det private marked i tilknytning til handel og reiser. Også private organisasjoner har verdifulle kontakter over landegrensene i Norden. Det samme gjelder våre universiteter og høyskoler.

Også på regjeringsplan kan det ha stor verdi å bli kjent med andre nordiske lands erfaringer og finne frem til felles løsninger, ikke minst når det gjelder lovgivning. Vi tviler imidlertid sterkt på verdien av den parlamentariske kontakt. Dette gjelder særlig så lenge vi ikke er medlem av EU. Erfaringer synes å vise at de andre nordiske land ikke legger særlig iver for dagen når det gjelder å ivareta norske interesser innenfor EU.

Fremskrittspartiet mener hovedsatsingsområdet for det nordiske formannskapsprogrammet for 2002 bør være å arbeide for å utvikle Nordisk Råd i sin nåværende form og se på muligheter for å ivareta nordisk samarbeid på andre måter. Vi vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen ta initiativ overfor de andre nordiske land om å nedlegge Nordisk Råd.»

Inge Ryan (SV): Som nytt medlem i Nordisk Råd må jeg si at jeg ble overrasket over hvor enormt mye det var å sette seg inn i, og hvor mye som foregikk i dette forumet. Og når jeg nå hører på debatten, må jeg si meg enig med flere av dem som har hatt innlegg her. Jeg må si jeg er overrasket over Fremskrittspartiet, som ikke ser ver-

dien av at vi skal ha et samarbeid i Norden. Jeg synes nesten det blir historieløst hvis vi ikke skal ha et tett og godt samarbeid mellom disse landene, slik det har vært i alle år på forskjellig vis.

Men jeg har lyst til å peke på en del sider som jeg tror vi er nødt til å gjøre noe med hvis dette samarbeidet skal bli godt. Det første er at vi blir mer tydelige på hva vi vil – hva vil det norske storting med Nordisk Råd? I det første møtet som jeg nå har vært med på i Nordisk Råd, syntes jeg det virket noe for tilfeldig hva vi skulle, hvilke norske interesser vi skulle ivareta, og hva vi ville ha som effekt ut av et møte i Nordisk Råd. Nå kan det skyldes at jeg er ny og ikke hadde nok innsikt i hvordan dette foregikk, men jeg syntes dette møtet virket noe for tilfeldig. Derfor tror jeg vi er nødt til å ta oss sammen og i forkant av møtene i Nordisk Råd bli flinkere til å bestemme oss for hva vi ønsker å oppnå med det.

Det andre jeg har lyst til å si, går på dette med bredden. Jeg synes bredden i saker er formidabel. Jeg synes vi favner enormt vidt, og jeg tror det ville være en fordel – med de knappe ressursene som vi har, både menneskelig og når det gjelder penger – om man kunne ha snevret inn noe og konsentrert seg om de aller viktigste sakene. Da måtte de sakene som ble betraktet som noe mindre viktige, bli tatt bort. På den måten tror jeg det er mer realistisk å komme lenger på en del viktige områder.

Det tredje – og det har jeg hørt at det er flere som har tatt opp her – går på dette med gjennomføringsregimet. I Nordisk Råd mener man veldig mye, men man handler relativt lite. Og det er klart at når flere som har erfaring fra Nordisk Råd, har vært oppe her og påpekt det, tror jeg det er en kolossalt viktig jobb for Norge, som nå skal lede Nordisk Råd, og for vår minister, som er til stede i salen i dag, å ta fatt i akkurat det med at vi må bestemme oss for at nå skal vi få et system der vi mener litt mindre, men gjennomfører mye mer.

Statsråd Svein Ludvigsen: Det nordiske samarbeidet står svært sterkt i de nordiske land og kan godt være et forbilde for andre regioner i Europa. I en region med så nære felles interesser som den nordiske har alle land behov for og nytte av samråd og samarbeid. Det gjelder både i forhold til integrasjonsbestrebelsene i Europa og i forhold til utviklingen på den globale arena.

For Norge er det nordiske samarbeidet særdeles nyttig. Det bygger bro mellom de nordiske EU-medlemmer og EØS-medlemmer, og de nordiske land samarbeider aktivt om EU/EØS-saker for å ivareta fellesnordiske interesser i europapolitikken. Regjeringen er helt enig med komiteflertallet, som påpeker at globalisering og fordypet integrasjon øker behovet for nordisk samordning. De nordiske EU-landenes statsministre har nå tatt konsekvensene av dette og har avtalt å holde regelmessige samråd foran hvert toppmøte i Det europeiske råd. Og de nordiske EU-medlemmenes statsministre er enige om at det påhviler dem et særlig ansvar for informasjon til Norge og Island. I så måte står dette i skarp kontrast til representanten Stensakers påstand om at EU-landene i Norden nærmest ikke bryr seg.

På det felles statsministermøtet i København i forbindelse med sesjonen ble det også lagt vekt på det nordiske samarbeidet om bærekraftig utvikling, særlig rettet inn mot toppmøtet i Johannesburg neste høst, som kan legge grunnlaget for et økt og forpliktende internasjonalt samarbeid på dette området. Dette tette nordiske samarbeidet er også viktig for snarlig varsling og oppmerksomhet i europasaker hvor man ikke har sammenfallende interesser. Da er det spesielt viktig å kjenne sine naboer godt.

Jeg vil fremheve den positive betydningen Nordisk Råd har som en viktig møteplass og partner for Nordisk Ministerråd, og jeg ønsker å invitere til et tett og godt samarbeid med parlamentarikere, selvsagt først og fremst med den norske delegasjonen til Nordisk Råd. I den nordiske krets kjenner vi hverandre og kan si åpent hva vi oppriktig mener. Det er viktig for å drive fram sakene i en felles dynamikk mellom råd og ministerråd, mellom Nordisk Råd og de enkelte lands regjeringer og parlament.

Jeg vil bruke litt tid i dette innlegget på at Norge i 2002 skal ha formannskapet i det nordiske regjerings-samarbeidet. Det omfatter både det formelle samarbeidet i Nordisk Ministerråd og det uformelle samarbeidet mellom utenriks-, forsvars- og utviklingsministrene. Under Nordisk Råds sesjon i København for knappe tre uker siden presenterte statsminister Kjell Magne Bondevik det norske formannskapsprogrammet, et program som i høy grad viser at det nordiske samarbeidet retter blikket fremover. Fremtiden er stikkordet for Norges ledelse av regjeringssamarbeidet i 2002.

Barn og unge er et av de prioriterte områdene i det norske formannskapsprogrammet, som vi har kalt «Morgendagens Norden». Dagens barn og unge er morgendagens Norden. La meg si det slik: Selv om barn og unge utgjør omtrent 25 pst. av befolkningen i våre land i dag, utgjør de 100 pst. av vår fremtid. Vi må ta vare på vår egen fremtid, og derfor setter vi barn og unge øverst på dagsordenen. Vi vil styrke samarbeidet om barne- og ungdomspolitiske spørsmål. Vi vil forbedre oppvekst- og levevilkårene for utsatte barn og unge i Norden. Formannskapet kommer til å sette søkelyset på levevilkårene for fattige barnefamilier. Vi vil gi barne- og ungdomsarbeidet en klar nærområdedimensjon. Vi vil rette innsatsen mot barn og unges helse og levevilkår i Nordvest-Russland og Baltikum. Der vil vi konsentrere oppmerksomheten om smittevern, tiltak innenfor forebyggende helsearbeid, tiltak for funksjonshemmede barn, tiltak for gatebarn og barn i fare for utstøting og seksuelle overgrep og tiltak for barn under offentlig omsorg.

Vi skal videre bekjempe rasisme og fremmedfrykt og utvikle en trygg identitet i et flerkulturelt Norden. Det nordiske samarbeidet skal fremme interesse for, kunnskap om og respekt mellom folk med ulik sosial og etnisk bakgrunn i Norden. Norge vil invitere til et bredt nordisk ministermøte for å diskutere samarbeid om, ansvar for og prioritering av barn og unge.

Matvaretrygghet er et viktig politisk spørsmål i alle de nordiske land, og med våre felles interesser vil et utvidet samarbeid mellom de nordiske land om dette ha stor nyt-

te for oss alle. Matvaretrygghet er derfor den andre hovedsaken for det norske formannskapet.

Vi vil skape en politisk plattform for matvaretrygghet, og Norden skal samle sine krefter. Da kan vi få gjennomslag i internasjonale fora der kriterier og standarder for matvaretrygghet bestemmes. Vi vil derfor utarbeide et nordisk forbrukerpolitisk handlingsprogram. Dette skal øke forbrukernes innflytelse på utformingen av matpolitikken. Vi skal videre prioritere gjennomføringen av forslag på matvareområdet i den nordiske strategien for bærekraftig utvikling, og vi vil bedre dialogen mellom produsenter, forbrukere og myndigheter. Det ambisiøse, arbeidskrevende og omfattende arbeidet på dette området skal lede fram til at de nordiske land allerede på matministermøtet i 2002 skal drøfte og vedta en handlingsplan for økt matvaretrygghet i Norden.

Med den nordiske 20-årsstrategien for en bærekraftig utvikling i Norden har vi som en av de første regioner i verden en felles plattform for hvordan man med langsiktig politikk og samarbeid kan møte miljøutfordringene. Oppfølgingen av den nordiske strategien for bærekraftig utvikling er da også den tredje hovedsaken for det norske formannskapet.

Vi vil arbeide for en vellykket oppfølging av strategien gjennom samordnet innsats nasjonalt og nordisk. Vi vil få lokale myndigheter, næringsliv og frivillige organisasjoner til å ta ansvar for gjennomføringen. Vi vil fokusere på hvordan nordisk samarbeid og samhandling kan styrke arbeidet på havmiljøområdet. På Nordsjøkonferansen i Bergen i mars neste år tar vi de første skritt for å etablere en økosystembasert forvaltning av Nordsjøen. Vi vil sammen med østersjølandene bidra til å etablere et forsøksområde for å redusere klimagassutslipp på en kostnadseffektiv måte i Østersjøregionen.

Norge vil arbeide for at de nordiske land presenterer felles initiativ på FNs toppmøte om bærekraftig utvikling i Johannesburg i 2002.

Den norske regjeringen ser fram til å lede det nordiske regjeringssamarbeidet, og personlig gleder jeg meg til å ta fatt på det. Det nordiske samarbeidet skal fortsatt være relevant og interessant for alle nordiske land og til gagn for alle som bor i Norden og våre nærområder.

Det forrige norske formannskapet i 1997 gav høy prioritet til arbeidet med å finne former for et godt samarbeid mellom det offisielle og det frivillige samarbeidet i Norden. En strategi for dette samarbeidet ble forelagt og vedtatt av Nordisk Råd i 1998.

Vi vil i løpet av 2002 sørge for at vi får en første vurdering av de initiativ som er tatt i Ministerrådet for å styrke den frivillige sektorens muligheter for samarbeid med den offisielle delen av det nordiske samarbeidet. Situasjonen for frivillige organisasjoner i nærområdene og muligheter for tettere samarbeid vil også bli tatt opp i 2002.

Vi har i Norden betydelige kunnskaper om det nordiske foreningsliv og deres historiske røtter. Men vi mangler tilstrekkelig kunnskap om innvandrerne foreningsvirksomhet. Det er derfor tatt initiativ til fellesnordisk forskning på dette området, og de første resultatene ven-

tes våren 2002. Bedre kunnskaper gir bedre muligheter for en tettere dialog og samarbeid med innvandrernes organisasjoner og deres medlemmer.

Jeg er dessuten sikker på at de sakene Norge har valgt å prioritere i sitt formannskap, vil kunne engasjere de frivillige organisasjonene.

Det er fortsatt en viktig oppgave å fjerne eller redusere grensehindre som oppstår på grunn av ulike nasjonale regler eller administrasjon av regelverket. Oppgaven krever et kontinuerlig politisk søkelys på slike spørsmål.

Av mange grunner kreves det en bedre samordning av lover og regelverk i Norden. Det voksende grenseregionale samarbeidet, som akkurat nå kanskje er mest synlig omkring Øresund, gjør behovet for samordning svært aktuelt. Problemene må løses for hele Norden, ettersom grenseregionale regler skaper nye forvaltningsgrenser innen landene. Behovet forsterkes dessuten ytterligere ved at flere og flere kommer til å bo og arbeide i mer enn ett land som følge av den nordiske og den europeiske integrasjonen og det voksende samarbeidet mellom bedrifter og foretak i Norden.

Under Nordisk Råds sesjon presenterte ambassadør Ole Norrback en utredning, slik flere har nevnt, som fokuserte på problemer som enkeltmennesker kan oppleve. Saksordfører Haga nevnte dette spesielt. Norrbacks utredning fokuserte på problemer som enkeltmennesker kan oppleve når de krysser grensene for å arbeide eller bo i et annet nordisk land. Norrbacks rapport vakte interesse hos media, og etter mitt skjønn hadde man i media kanskje feil fokus. Som Norrback sier i sin rapport, beskriver den en del av det nordiske samarbeidet. Rapporten er ikke ferdig, men media fremstilte det nordiske samarbeidet som mislykket, og med respekt å melde forteller det kanskje mer om historieløshet i media enn om mangel på resultater i det nordiske samarbeidet. Det var en urimelig konklusjon, og Ole Norrback har selv tilbakevist en slik tolkning av rapporten. Men jeg er enig i at det kreves mer nordisk samarbeid og bedre samordning av landenes regelverk. Norrback-utredningen peker på et viktig problem, det at det fortsatt mangler kunnskap om gjeldende nordiske avtaler og regelverk, og om hvor denne kunnskapen finnes. Denne svikten i våre forvaltningsorganer må rettes opp.

Det vil bli en viktig oppgave for det norske formannskapet å sørge for at Norrbacks beskrivelser og hans sluttrapport, som ventes ferdig senest 1. mars 2002, blir fulgt opp og gir positive resultater. Regjeringen vil holde Stortingets delegasjon orientert om dette, og jeg la merke til at representanten Brørby klart understreket disse tingene i sitt innlegg.

Samarbeidet med nabolandene er en viktig del av det nordiske samarbeidet, og jeg her helt enig med representanten Julie Christiansen i at nabolandesamarbeidet skal ha et sterkt politisk trykk. Den reviderte nabolandestrategien som ble vedtatt av rådet under sesjonen i slutten av oktober, endrer ikke samarbeidets geografiske ramme. Nabolandesamarbeidet skal fortsatt omfatte de tre baltiske landene, Nordvest-Russland, Kaliningrad og det arktiske området. Når det gjelder Kaliningrad, er Minis-

terrådet i forhandlinger med russiske myndigheter om etablering av et informasjonspunkt som gjør det mulig å starte konkrete aktiviteter i området.

Norge vil legge vekt på å følge opp den reviderte nabolandestrategiens forslag om at tyngdepunktet i virksomheten gradvis skal forskyves til det russiske naboland. Det blir en viktig oppgave å styrke dialogen med de russiske myndigheter.

Som komiteen bemerker i sin innstilling, er det viktig med bedre koordinering av nabolandaktivitetene, og det er tatt flere initiativ i denne forbindelse, bl.a. i Østersjørådet og fra norsk side.

I Østersjørådet har man på sitt siste møte i juni i år vedtatt retningslinjer for struktur og arbeidsmetoder for å få til en bedre koordinering av arbeidet.

På grunnlag av en rapport fra den nordiske forskningsinstitusjonen NORDREGIO om mulighetene for en bedre koordinering av de regionale rådenes nabolandaktiviteter, inviterte Norge formannskapene for Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersjørådet og Nordisk Ministerråd til et uformelt samrådsmøte i september i år. Etter min mening trenger man ikke flere utredninger, men at man i det daglige arbeidet i disse fire regionale rådene har oppmerksomhet på behovet for koordinering.

I juni i år deltok jeg på en større konferanse på Færøyene om beskyttelse av havet og bærekraftig utnyttelse av ressursene i Nord-Atlanteren. Det gav meg igjen en sterk påminnelse om at vi ikke må glemme det vestnordiske samarbeidet og mulighetene for et nærmere samarbeid med Nordens vestlige naboer.

Det er derfor bra at Ministerrådet nå skal vurdere prosjekter med de vestlige nabolands kystområder. Fra norsk side vil vi derfor i formannskapsperioden aktivt overveie hensiktsmessige samarbeidsprosjekter med nabolandene i vest, dvs. Shetland, Orknøyene, Hebridene, Skottland og de østlige kanadiske provinser.

Til slutt vil jeg med henvisning til komiteens merknad om kulturbudsjettet si at Regjeringen er svært opptatt av å opprettholde styrken i en av de viktigste bærebjelkene i det nordiske samarbeidet. Norge har ikke ønsket nedskjæringer i budsjettet, og vi har vært positive til en økning av de fellesnordiske ressursene når det har vært mulig å få det til. Norge vil under sitt formannskap i 2002 arbeide for at kulturens sentrale plass i Ministerrådets samlede virksomhet opprettholdes.

Marit Nybakk (A): I motsetning til representanten Ryan har jeg gått *ut* av Nordisk Råd etter en fireårsperiode. Det kan absolutt være grunn til refleksjoner omkring både omfanget av arbeidet og arbeidet som sådant, og de prioriteringer som gjøres. Men det gjør da Nordisk Råd kontinuerlig, slik jeg har opplevd og registrert det.

Jeg tror det er viktig for Norge, som statsråden understreket helt innledningsvis, å ha et nordisk samarbeid, fordi det gir oss både informasjon og innflytelse i forhold til våre naboer som er medlemmer av EU, slik at vi kan få denne gjensidige informasjonen.

Denne meldingen om nordisk samarbeid viser jo også hvilken bredde og hvilket omfang det nordiske samar-

beidet fremdeles har, et samarbeid som jeg faktisk tror er dypt forankret hos folk flest. Jeg vil veldig gjerne understreke at Norden ikke bare er et geografisk område, men baserer seg på et nordisk verdifelleskap. Det har også vært viktig i det arbeidet vi har drevet med i vår nærområdepolitikk, å eksportere – for å kalle det det – den nordiske måten å organisere samfunnet på: den velfungerende velferdsstaten kombinert med markedsøkonomi og stor grad av folkelig deltakelse.

Det nordiske samarbeidet gjelder i bunn og grunn at vi med utgangspunkt i det nordiske fellesskapet kan finne felles løsninger på felles problemer. Et område som jeg vil trekke fram som et eksempel fra den perioden jeg har sittet i Nordisk Råd, var initiativet, som for øvrig ble tatt fra norsk side, for å få til felles tiltak mot tvangsekteskap – et felt som det ble lagt ned et omfattende arbeid i, og som også ble behandlet nå sist gang Nordisk Råd var samlet.

Selv om det nordiske kultursamarbeidet i vid forstand, slik komiteen uttrykker det i sin innstilling, fortsatt vil være bærebjelken i det nordiske samarbeidet, har Nordisk Råd også i denne perioden i økende grad vært preget av nærområdepolitikk, ikke minst gjelder det Nordens forhold til Russland og EU. Fra norsk side har vi også, som jeg understreket, stor nytte av dette arbeidet i forhold til nærområdene ikke bare i EU/EØS-saker, men også i kontakten til de baltiske land og til Russland. Og jeg synes ikke minst de nordiske formannskapsperiodene, der Finland og Sverige satte både Norden og EUs nordlige dimensjon på dagsordenen, har vært veldig nyttige også for Norge.

Nordisk Råd har engasjert seg sterkt i arbeidet for å gi EUs nordlige dimensjon substans og meisle ut prioriterte områder og programmer. Det har vært viktig for oss – og jeg har vært så heldig at jeg har fått lov til å jobbe særskilt med det – å bidra til at EUs nordlige dimensjon legger størst vekt på Nordvest-Russland og Barentssamarbeidet. Økt parlamentarisk samarbeid mellom Norden, EU-parlamentarikere og parlamentarikere fra de baltiske land og kanskje ikke minst regionale думаer er satt på dagsordenen, sammen med planer for å koble finansieringsorganisasjoner til allerede foreslåtte prosjekter for Nordvest-Russland. Jeg tror at problemene i Nordvest-Russland langsiktig kan løses i et aktivt samarbeid mellom Russland, EU, EUs samarbeidspartnere i EØS, altså Norge og Island, og selvfølgelig også USA, Canada, Barentsregionen og områder som omfattes av det arktiske samarbeidet.

Et sterkt EU-engasjement i Barentsregionen og Nordvest-Russland er også ønskelig av sikkerhetspolitiske grunner i vid forstand. Jo dypere Russland involveres i europeiske integrasjonsprosesser, jo sterkere blir båndene landene imellom. Russland er og blir derfor helt sentralt i utviklingen av en nordlig dimensjon i EU. Her har Norden, som sagt, et helt spesielt ansvar. Det er dessuten viktig for oss at arbeidet med den nordlige dimensjon må ta utgangspunkt i å utnytte den aktiviteten som finner sted i de regionale samarbeidsorganene i nord.

Den endrede sikkerhetspolitiske arkitekturen i Europa betyr også at Norden i dag i større utstrekning enn før har

felles utenriks- og sikkerhetspolitiske interesser, og at man dessuten har fått sikkerhetspolitiske debatter. Jeg vil vise til det tidligere talere har sagt om det, og bare i tillegg vise til det komiteen sier om at erfaringene fra SFOR i Bosnia og KFOR i Kosovo viser at de nordiske land har vilje til å stille betydelige militære styrker til rådighet for en fredsbevarende innsats hvis det trengs.

Så helt til slutt: Jeg tror at både sivile og militære beredskapstiltak og sikkerhetspolitikk får økt betydning i samarbeidet i Norden i tiden framover, og det skyldes naturligvis det som skjedde 11. september. Også i kampen mot internasjonal terrorisme tror jeg at vi får et økt samarbeid. Jeg vil slutte meg til det som Julie Christiansen sa i den forbindelse, at vi må integrere dette perspektivet i det nordiske samarbeidet.

Lars Rise (KrF): Det nordiske samarbeidet har gått gjennom ulike faser i de nesten 50 årene Nordisk Råd har eksistert. Kristelig Folkeparti mener at det politiske samarbeidet som er utviklet mellom de nordiske land gjennom disse årene, både gjennom felles prosjekter og tiltak, utforming av en felles politikk på en rekke områder, og også gjennom det uformelle nettverk og vennskap som bygges mellom politikere i medlemslandene, er meget verdifullt.

For Norge er deltakelse i Nordisk Råd ikke blitt mindre viktig etter hvert som andre nordiske land er blitt medlemmer av EU. Norge er som ikke-EU-medlem kanskje det land hvor betydningen av å være med i Nordisk Råd er størst. Det synes noe overilt for meg når Fremskrittspartiet nå kort og godt foreslår at Nordisk Råd skal legges ned.

For oss er det viktig at vi kan bidra til å utforme en felles nordisk politikk som kan fremmes i EU. Nordisk Råd blir dermed en meget viktig kanal for å fremme norske interesser inn i EU. Den kontakt vi har gjennom Nordisk Råd, er viktig for oss, både når det gjelder informasjonsutveksling og påvirkningsmuligheter i forhold til EU. Dette gjelder selvsagt spesielt når et av de nordiske land har formannskapet i EU.

Når Fremskrittspartiet nå foreslår at man skal legge ned Nordisk Råd, synes jeg det er nokså merkelig. Jeg synes faktisk at Fremskrittspartiet kunne nøyde seg med å foreslå at Norge melder seg ut, og ikke i tillegg begynne å engasjere seg i at også de andre nordiske land må avslutte sitt samarbeid. Dersom Sverige, Danmark, Finland og Island vil fortsette sitt samarbeid, så burde Norge holde seg unna å foreslå at dette samarbeidet skal avsluttes.

Og jeg lurer på: Dersom Fremskrittspartiet skulle ha et tilsvarende syn på eksempelvis Europarådet, betyr det at Fremskrittspartiet ikke ville nøye seg med å foreslå at Norge skulle melde seg ut, men at de 42 andre europeiske land også burde avslutte sitt samarbeid? Det er jo på denne måten at man nå må forstå Fremskrittspartiets forslag om at Nordisk Råd skal nedlegges. Kan vi ikke la de andre nordiske land få lov til å fortsette samarbeidet, så får heller Fremskrittspartiet foreslå at Norge melder seg ut?

Som det fremgår av St.meld. nr. 56 for 2000-2001, er det utviklet et samarbeid på en lang rekke områder, og jeg vil spesielt fremheve det vi kan gjøre sammen på

miljøsektoren. De nordiske miljøvernministrene har gjennom flere år søkt å påvirke internasjonalt i miljøspørsmål av felles interesse. Forurensning kjenner ingen landegrenser, og det er viktig at vi sammen kan bidra til å få knesatt prinsippet om at forurenser skal betale. Det står også i meldingen at det er en del av basisen for det nordiske samarbeidet.

Utslipet av technetium 99 fra Sellafield i Storbritannia og La Hague i Frankrike truer det marine miljø over hele Norden, men særlig Norge. Dette er spørsmål som de nordiske miljøvernministrene har tatt opp gang på gang i høflige former, særlig overfor den britiske regjering. Jeg må si at jeg har fått nytt håp nå etter at miljøvernminister Børge Brende har satt dette så sterkt på dagsordenen, men jeg tror det er viktig at vi kan få en samlet front fra nordisk side når det gjelder angrepene på ømfintlige organismer i havområdene. Vi vet at radioaktiviteten akkumuleres. Halveringstiden er 200 000 år. Det truer ikke bare et rent miljø, men det truer våre eksportinteresser. Da er det veldig viktig at vi sammen i Norden kan arbeide for en bindende konvensjon om miljø. Det mangler vi faktisk. Vi har ca. 130 konvensjoner om miljø nå som er av internasjonal karakter, men det er bare to av dem som er bindende. Det er Kyoto-avtalen – det er i hvert fall intensjonen at den skal bli bindende, når den nå skal ratifiseres – og Konvensjonen om biologisk mangfold. Men vi trenger en europeisk konvensjon om miljø og sanksjonsmuligheter.

Beskyttelse av havet er meget viktig, og det er en felles nordisk oppgave. Jeg synes derfor det var flott å høre statsråden snakke om mulige samarbeidsprosjekter som involverer Shetland, Orknøyene og Hebridene. Da vil dette med radioaktiviteten og forurensningen måtte komme på dagsordenen. Siden det er skrevet inn i alle dokumenter at det er enighet i Norden om at forurenser skal betale, har vi alvorlige mangler i våre lovverk, ikke minst i de internasjonale bestemmelser. Vi har bestemmelser for personer og for selskaper, men når det kommer til stater og det statlige rettslige ansvar, mangler vi bestemmelser. Derfor er det så viktig å få en bindende avtale. Og en av de aller viktigste utfordringer for det nordiske samarbeidet vil etter min mening være om vi kan bidra til å få en bindende konvensjon av europeisk karakter, i første omgang for miljøet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Høglund (FrP): Representanten Rise stilte en del spørsmål ved Fremskrittspartiets forslag, hvor vi, som riktig beskrevet, tar til orde for å ta opp hele Nordisk Råds funksjon og stilling. Om alternativet skulle være at Norge skulle melde seg ut, ser ikke vi det som et alternativ. Norge er en del av Norden, Norge skal forbli en del av Norden, og vi – som vi også tidligere har understreket – ønsker et tett nordisk samarbeid. Det vi setter spørsmålsteget ved, er den parlamentariske dimensjonen gjennom Nordisk Råd.

Mitt spørsmål til Rise blir om ikke også Kristelig Folkeparti ser at ting kan gjøres bedre, og at det kanskje kan gjøres på en annen måte for at vi kan få den dynamikk,

den effektivitet og de resultater av det nordiske samarbeidet som vi alle er enige om at vi ønsker. At Norge setter seg på sidelinjen ved utelukkende å trekke seg ut, ser ikke vi som noen god løsning. Og ønsker man etter en grundig debatt om Nordisk Råds fremtid å fortsette med Nordisk Råd i nåværende form, er selvsagt også Fremskrittspartiet innstilt på at Norge må delta på de arenaer som eksisterer.

Lars Rise (KrF): Selvsagt ser vi i Kristelig Folkeparti muligheter for å forbedre samarbeidet i Nordisk Råd og for å se om vi kan få mer konkrete tiltak og prosjekter og mer matnyttig politikk ut av dette samarbeidet. Men jeg synes det er en helt annen måte å formulere det på enn det som vi kan lese ut av forslaget fra Fremskrittspartiet, hvor man faktisk foreslår at Regjeringen skal ta initiativ til å få nedlagt Nordisk Råd – punktum. Og når vi får høre nå at Fremskrittspartiet er åpne for å fortsette samarbeidet i Nordisk Råd hvis de andre mener at vi skal beholde det, forstår jeg egentlig ikke meningen med dette forslaget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Christopher Stensaker (FrP): Mange representanter fremhever fra denne talerstol viktigheten av samarbeid mellom de nordiske land. Det er jeg selvfølgelig tilhenger av. Det er derfor merkelig at de samme representantenes politiske partier gjør det de kan for å hindre f.eks. et åpent marked. Dette synliggjøres bl.a. ved at avgiftsnivået i Norge er så høyt av det hindrer fri flyt av varer og tjenester, som ville vært naturlig mellom nordiske land. Jeg viser til den økende handel som nordmenn nå foretar i Sverige, uten at de norske myndighetene ser sammenhengen mellom pris og etterspørsel. Norge har også sørget for å stenge ute billige varer fra utlandet, som ikke harmoniserer med vilje til samhandel mellom land, som så mange tar til orde for.

Når det gjelder det sikkerhetspolitiske og militære samarbeidet, vil jeg vise til behovet for et sterkt Forsvar som den siste utviklingen i verden viser. Det er derfor merkelig at de som så varmt går inn for å forsvare freden, ikke er villige til å bevilge de nødvendige midlene i det forslag til budsjett som nå foreligger.

Når det så gjelder Nordisk Råd, har vi kun uttalt oss om Nordisk Råd og forenkling av systemet, og ikke om de andre organene innenfor Norden. Vår mening er å forenkle og effektivisere, for å samarbeide på en bedre måte enn det gjøres i dag. Og det er det vårt forslag går ut på, nemlig at man går sammen og ser på om Nordisk Råd kan omorganiseres – og hvis ikke, legges ned.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 313)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da kan vi gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer av Stortingets delegasjon til NATO-parlamentarikerforsamlingen for stortingsperioden 2001/2002-2004/2005 velges:

M e d l e m m e r :

1. *Thorbjørn Jagland.*
2. *Jan Tore Sanner.*
3. *Per Ove Width.*
4. *Kjetil Bjørklund.*
5. *Jon Lilletun.*

V a r a m e d l e m m e r :

1. *Ranveig Frøiland.*
2. *Trond Helleland.*
3. *Per Roar Bredvold.*
4. *Gunnar Halvorsen.*
5. *Åslaug Haga.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer av Stortingets delegasjon til parlamentarikerforsamlingen til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa velges for stortingsperioden 2001/2002-2004/2005:

M e d l e m m e r :

1. *Kjell Engebretsen.*
2. *Eirin Faldet.*
3. *Bjørn Hernæs.*
4. *Christopher Stensaker.*
5. *Audun Bjørlo Lysbakken.*
6. *Åse Wisløff Nilssen.*

V a r a m e d l e m m e r :

For Engebretsen: *Sigvald Oppebøen Hansen.*
 For Faldet: *Ola D. Gløtvold.*
 For Hernæs: *Sverre J. Hoddevik.*
 For Stensaker: *Thore A. Nistad.*
 For Lysbakken: *Hallgeir H. Langeland.*
 For Wisløff Nilssen: *Heidi Larssen.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer av Stortingets delegasjon til Den vesteuropeiske unions parlamentariske forsamling velges for stortingsperioden 2001/2002-2004/2005:

M e d l e m m e r :

1. *Marit Nybakk.*
2. *Åge Konradsen.*
3. *Per Ove Width.*
4. *Rolf Reikvam.*
5. *Finn Kristian Marthinsen.*

V a r a m e d l e m m e r :

For Nybakk: *Asmund Kristoffersen.*
 For Konradsen: *Beate Heieren Hundhammer.*
 For Width: *Morten Høglund.*
 For Reikvam: *Sigrun Eng.*
 For Marthinsen: *Eli Sollied Øveraas.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union velges for stortingsperioden 2001/2002-2004/2005:

M e d l e m m e r :

1. *Oddbjørg Ausdal Starrfelt.*
2. *Finn Martin Vallersnes.*
3. *Thore A. Nistad.*
4. *Karin Andersen.*

V a r a m e d l e m m e r :

For Ausdal Starrfelt: *Knut Storberget.*
 For Vallersnes: *Sonja Irene Sjøli.*
 For Nistad: *Ola T. Lånke.*
 For Andersen: *Magnhild Meltveit Kleppa.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer av Stortingets delegasjon for forbindelser med Europaparlamentet velges for stortingsperioden 2001/2002-2004/2005:

Medlemmer:

1. Thorbjørn Jagland, leder.
2. Haakon Blankenborg.
3. Gunhild Øyangen.
4. Inge Lønning, første nestleder.
5. Oddvard Nilsen.
6. Finn Martin Vallersnes.
7. Morten Høglund.
8. Christopher Stensaker.
9. Kristin Halvorsen.
10. Bjørn Jacobsen.
11. Jon Lilletun.
12. Åslaug Haga, annen nestleder.

Vara medlemmer:

1. Jens Stoltenberg.
2. Hill-Marta Solberg.
3. Sylvia Brustad.
4. Julie Christiansen.
5. Kari Lise Holmberg.
6. Siri A. Meling.
7. Carl I. Hagen.
8. Siv Jensen.
9. Ågot Valle.
10. Einar Holstad.
11. Lars Rise.
12. Odd Roger Enoksen.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

Utenriksdepartementets forelegg for Stortinget om overenskomster som er inngått med fremmede makter i 1999 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykkjer i inngåing av avtale av 23. mars 1986 om oppretting av Det interamerikanske investeringsselskapet (IIC).

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes med 84 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 11.20.40)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Christopher Stensaker satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet: «Stortinget ber Regjeringen ta initiativ overfor de andre nordiske land om å nedlegge Nordisk Råd.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.21.29)

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 56 (2000-2001) – om nordisk samarbeid – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Sak nr. 9

Referat

1. (85) Forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Morten Lund om å opprette en ordning med skattefritak for gaver som gis via lokale dugnadsfond til lokal organisasjon som driver virksomhet av ikke-kommersiell karakter (Dokument nr. 8:20 (2001-2002))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
2. (86) Forslag frå stortingsrepresentant Magnhild Mel-tveit Kleppa om at kommunane og fylkeskommunane blir tilført ekstra midlar for 2001 som fylgje av auka pensjonskostnader (Dokument nr. 8:19 (2001-2002))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
3. (87) Forslag fra stortingsrepresentant Inge Ryan om gjeninnføring av støtten til utkantbutikker (Dokument nr. 8:21 (2001-2002))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
4. (88) Forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åslaug Haga om å få en bred gjennomgang av de virkninger WTOs avtaleverk vil få på sentrale områder av det norske samfunnet (Dokument nr. 8:18 (2001-2002))
Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 11.25.